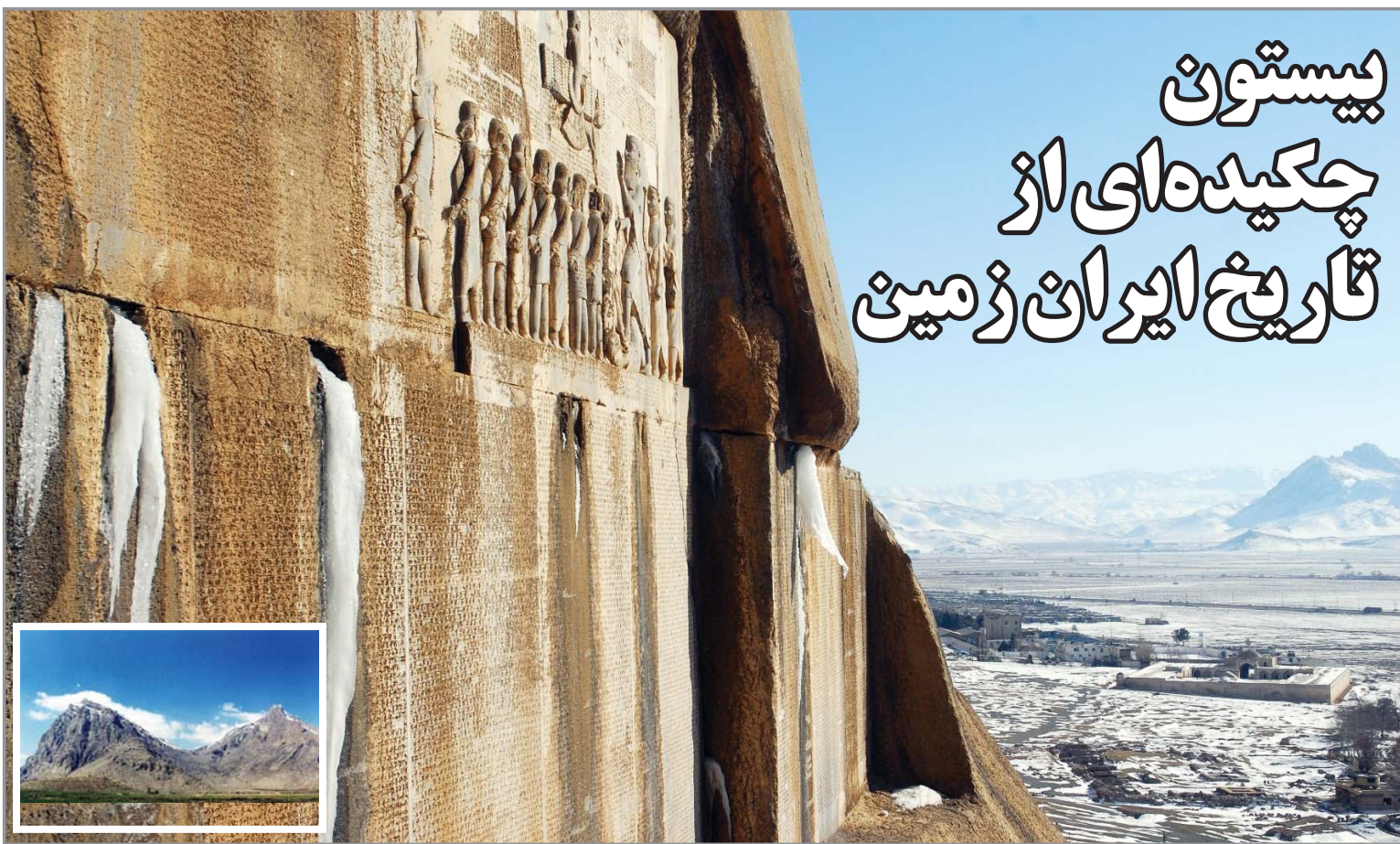

مسعود پیر
گروه سرزمین

بیستون چکیده‌ای از تاریخ ایران زمین

اگر خوب و خلاقانه به کوهی که گوشه پایین تصویر پیش رویتان است نگاه کنید می‌توانید تا خیال فرهاد در زمان به عقب باز گردید. ۳۰ کیلومتر مانده به کرمانشاه زمانی که دو قلعه کنار هم را دیدید کمی تخیل تان را به کار ببنداید و خواهید دید که پیش رویتان زنی (که به خیال فرهاد شیرین بوده باشد) به پشت دراز کشیده و زانویش را خم کرده است. زلف‌هایش پشت سرش ریخته و دست‌ها ستون بدن شده‌اند. بیشتر دقت کنید. اجزای صورت شیرین را نیز خواهید دید.

کوه بیستون که در کنار یک راه باستانی بر رفت و آمد قرار داشته است محل عبور کاروان‌ها و نظامیان از شهرهای بابل و بغداد به سوی کوه‌های زاگرس و اکباتان بوده است. بیستون را می‌توان یکی از مهم‌ترین محوطه‌های باستانی ایران زمین دانست چرا که از دوران گردآوردنده و شکارچی تا هخامنشیان، اشکانیان، ساسانیان و حتی از دوران صفوی آثاری را در خود جای داده است.

● بزرگ‌ترین سنگ‌نبشته جهان

محوطه بیستون از آثار ملی ایران است و سنگ‌نبشته بیستون هم از سال ۲۰۰۶ یکی از آثار ثبت شده ایران در میراث جهانی یونسکو به شمار می‌رود. سنگ‌نبشته بیستون بزرگ‌ترین سنگ‌نبشته جهان، نخستین متن شناخته شده ایرانی و از آثار دودمان هخامنشیان است. سنگ‌نبشته بیستون یکی از مهم‌ترین مشهورترین سند‌های تاریخ جهان و مهم‌ترین متن تاریخی در زمان هخامنشیان است که شرح پیروزی داریوش بزرگ را بر گوماته مغ و به بند کشیدن یاغیان را نشان می‌دهد.

سنگ‌نبشته بیستون در ارتفاع چندده متری از سطح زمین و بر دامنه و به جنوبی کوه پروا ساخته شده است و از آثار به جای مانده از پلکانی در قسمت بالایی کوه بیستون احتمال می‌رود که سنگ تراشان از این راه برای رسیدن به محل استفاده می‌کرده‌اند و پس از پایان کار پلکان را به منظور غیر قابل دسترس

کردن اثر تراش داده‌اند. سنگ‌نبشته بیستون بر سنگ‌هایی از جنس آهک ایجاد شده که از آثار رنگ لعاب قهوه‌ای ماندنی که پس از همراه شدن با ذرات اکسیده شده آهک و همچنین بقایای سربی که در چند سطر نخست اثر دیده شده است به نظر می‌آید در پایان کار برای افزایش طول عمر اثر تمام نمای آن را با اندودی ناشناخته پوشانده‌اند. غیر از کتیبه بسیار معروف داریوش بزرگ در بیستون دیگر آثار اصلی این محوطه از این قرار است:

● دیوارهای به قدمت قصه‌های تاریخی

اگر محوطه تاریخی بیستون را تا انتها به

جلو بروید با منظره مهیبی رو به رو خواهید شد. صفحه‌ای به طول ۲۰۰ متر و ارتفاع نزدیک به ۵۰ متر تخت و یک دست در کوه تراشیده شده است. این صفحه را فرهاد تراش نامیده‌اند. آن گونه که در داستان معروف خسرو و شیرین آمده است. آنچه خسرو پرویز به فرهاد دستور می‌دهد که دور کوه بیستون را برش بزند تا به آب برسد و اگر موفق شد می‌تواند با شیرین ازدواج کند. پس از سال‌ها و حذف نیمی از کوه آب پدیداری می‌شود و در این بین

ماده است. جلوبروید با منظره مهیبی رو به رو خواهید شد. صفحه‌ای به طول ۲۰۰ متر و ارتفاع نزدیک به ۵۰ متر تخت و یک دست در کوه تراشیده شده است. این صفحه را فرهاد تراش نامیده‌اند. آن گونه که در داستان معروف خسرو و شیرین آمده است. آنچه خسرو پرویز به فرهاد دستور می‌دهد که دور کوه بیستون را برش بزند تا به آب برسد و اگر موفق شد می‌تواند با شیرین ازدواج کند. پس از سال‌ها و حذف نیمی از کوه آب پدیداری می‌شود و در این بین

فرهنگ حمایت از پرندگان را همگانی کنیم

یادداشت

حسین خوری
نویسنده

انواع پرندگان در هر شهر و دیاری بخشی از ثروت ملی و خدادادی و جزئی از زیبایی‌های طبیعت به شمار می‌روند که متعلق به همه شهروندان بوده و در جهت تقویت اعصاب و روان شهروندان نقش بسیار مهمی را ایفا می‌نمایند لذا برای حفظ و بقای آنها حمایت همه‌جانبه همه اقدار جامعه، سازمان‌ها و شهرداری‌ها را طلب می‌کنند.

فرهنگ حمایت از پرندگان را هر خانواده‌ای می‌تواند با آموزش و آگاهی دادن از فواید پرندگان به فرزندان خود داشته باشد. بعضاً مشاهده شده فرزندان کم سن و سال با تیر و کمان یا تفنگ ساچمه‌ای باعث آذیت و آزار و از بین بردن پرندگان شده‌اند که خسارات جبران‌ناپذیری را به همراه داشته و بخشی از زیبایی‌های طبیعت را از بین برده یا آسیب رسانده است.

خوب است در جهت حمایت و حفاظت از پرندگان اقداماتی مانند آشیانه سازی زیر بالکن‌ها و تراس‌های محل سکونت یا باریختن ضایعات نان و برنج باقیمانده سر سفره برای آنان انجام دهیم. از پرندگان بی‌دفاع به ویژه در فصل زمستان حمایت و حفاظت کنیم. همین‌طور در غذاخوری‌ها مشاهده می‌شود به هنگامی که مشت‌تریان میز غذا را ترک می‌کنند بخش زیادی از برنج سفید دست نخورده را کارگر ستوران مهت پاکسازی می‌زد و جمع‌آوری ظروف برنج‌های باقیمانده را به سطل زباله می‌ریزد که زباله محسوب نمی‌شود این نوعی اسراف و گناه است که برکت خدا را به سطل زباله سرازیر می‌کنند. در صورتی که این غذا را می‌توانند در محل‌هایی که تجمع پرندگان هست بریزند تا به مصرف پرندگان شهرمان برسد که موجب استفاده بهینه و حمایت و حفاظت از پرندگان خواهد شد که در زیبایی شهر ما نقش به‌سزایی را دارند و در تولیدمثل و فراوانی شدن پرندگان موثر است و همین‌طور شهرداری‌های مناطق می‌توانند در جهت حمایت و حفاظت از پرندگان شهر نقش بسزایی داشته باشند مانند لانه‌های پیش‌ساخته و نصب آنها در ارتفاعات مثل دکل‌ها و ابنیه شهرمان چرا که بخشی از ثروت و طبیعت شهرها محسوب می‌شوند.

یادداشت

گره ۹ ساله قطار شهری کرج

نجمه جمشیدی
دبیر گروه شهرستان‌ها

امروزه معضلی به‌نام ترافیک ساعت‌ها از عمر شهروندان کلانشهرهایی مانند تهران و کرج را به خود اختصاص داده است.

به همین دلیل مدیران شهری برای حل این مشکلات دست به دامن راهکارهای مختلفی شده‌اند که بیش از ۹۰ درصد آنها مقطعی و مسکن‌وار بوده و چاره‌ساز این مشکل نبوده است. از سوی دیگر ترافیک مشکل حادثی به‌نام آلودگی هوا بوجود آورده که در چند سال اخیر علاوه بر تعطیلات پی در پی برای کاهش خطرات آن، جان بسیاری از شهروندان را نیز گرفته است. به اعتقاد کارشناسان مدیریت شهری، حل مشکلات ترافیک کلانشهرهایی مانند تهران و کرج در گروی توسعه حمل و نقل عمومی و در صدر آن مترو است.

سال گذشته بود خوبی برای بخش حمل و نقل عمومی کشور که در بسیاری از شهرهای کشور حتی یک تاکسی و اتوبوس به ناوگان حمل‌ونقل عمومی کشور اضافه نشد و اعتبارات قابل توجهی نیز به مترو تخصیص نیافت. کمک‌های ویژه‌ای دولت در زمینه توسعه حمل و نقل شهری بویژه مترو به اندازه‌ای ناچیز است که حتی به درصد هم نرسید و دردی از این مشکلات دوا نکرد. کلانشهر کرج با جمعیتی نزدیک به ۲ میلیون نفر به دلیل قرارگیری در مسیر ۱۷ استان کشور، ۱۸ درصد از بار ترافیک کل کشور را بر دوش می‌کشد. ترافیک در کرج تبدیل به مسئله بزرگی شده است. در حال حاضر تنها راه حل مشکل ترافیک کرج، راه‌اندازی خطوط قطار شهری است.

چرا که روزانه از دو پایانه مترو گلشهر و شهید سلطانی حدود ۳۱۵ هزار نفر مسافر توسط ناوگان حمل‌ونقل عمومی جابه‌جا می‌شوند که در ساعات پیک ترافیک، موجب افزایش بیش از ۳۰ درصد ترافیک می‌شود. قسمت اعظمی از مسافران مترو پس از خروج از ایستگاه‌های مترو بلافاصله وارد چرخه ترافیک وارد می‌شوند. با بهره‌برداری از مترو با توجه به ایستگاه‌هایی که طبق طرح تفصیلی جانمایی شده‌اند، دیگر حجم عظیمی از مسافران تنها در دو پایانه شهر پیاده نمی‌شوند بلکه مسافران پس از رسیدن به شهر کرج، دوباره از طریق مترو به مقصد خود در داخل شهر مراجعه می‌کنند. نزدیک به ۹ سال از کلنگ‌زنی پروژه قطار شهری کرج می‌گذرد. اما این پروژه نیز مانند دیگر طرح‌های ملی با عدم اختصاص اعتبارات مواجه شده است. با همه این مشکلات شهروندان کرج می‌سازند اما در ۹ ساله قطار شهری کرج با تدبیر مسئولان در دولت امید حل شود.

چینی‌ها شیرینی عسل کرمان را تلخ کردند

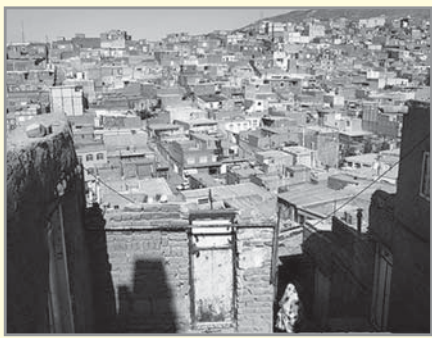
خاصی در تولید عسل در کشور برخوردار است و رتبه دوم تولید کشور را در اختیار دارد. عسل این شهرستان مشتریان پر و پاقرص بین‌المللی و داخلی دارد که سود مناسبی را نیز عاید زنبورداران در استان کرمان می‌کند. اما در کنار تمام داشته‌های طبیعی شهرستان رابر مسئولان فکری به حال صنعتی کردن و تولید انبوه و برندسازی این محصول نکرده‌اند و همه چیز در خصوص این صنعت به حال خودرها شده است. در تولید عسل رابر از هیچ‌گونه ماده مصنوعی حتی شکر نیز استفاده نمی‌شود. بلکه تمام شرایط برای تولید ارگانیک عسل مهیاست. به همین دلیل از مشتریان خاص بین‌المللی نیز بهره‌میری و گاهی به صورت مستقیم محصول را صادر می‌کنیم. اما اکثر این محصولات توسط دلالان خریداری و به نام استان‌های دیگر به کشورهای مختلف و بازار داخلی عرضه می‌شود. با وجود تمام شعارهایی که تاکنون داده شده اما هیچ‌گونه اقدامی از سوی مسئولان برای برندسازی محصول صورت نگرفته است و در چنین شرایطی مطمئناً زنبورداران نیز نمی‌توانند در این خصوص اقدام کنند. در حقیقت ما به حمایت‌های معنوی و مالی بخش دولتی نیاز داریم و حتی می‌توانیم سود ناشی از سرمایه‌گذاری را نیز برگردانیم.

صنعت تولید عسل در کرمان با تولیدات دشت‌های سرسبز و گلزارهای شهرستان رابر شناخته می‌شود. تولیداتی که تاکنون نتوانسته حمایت نشده‌اند بلکه هر روز سایه سنگین عسل‌های تقلبی چینی را بیشتر احساس می‌کنند. به گزارش مهر، در استان کرمان صنعت تولید عسل یکی از جنبه‌های تاثیرگذار در اقتصاد مردم برخی از شهرستان‌های کرمان است، که در این میان شهرستان رابر از شهرت و اعتبار

حاشیه نشینی یک سوم تبری‌ها

بیش از ۴۵۰ هزار نفر حاشیه‌نشین به‌صورت کاملاً نامناسب، در خانه‌هایی غیربازار در این کلانشهر زندگی کنند. به گزارش مهر، مقایسه این آمار نزدیک به نیم میلیون نفری که تا کنون توسط شهرداری تبریز ارائه شده با جمعیت یک و نیم میلیون نفری این شهر، نشان می‌دهد که یک‌سوم جمعیت تبریز در مناطق حاشیه‌نشین زندگی می‌کنند و بی‌شک این معضل باید به صورت جدی پیگیری شده و رفع شود. چرا که روزانه از دو پایانه مترو گلشهر و شهید سلطانی حدود ۳۱۵ هزار نفر مسافر توسط ناوگان حمل‌ونقل عمومی جابه‌جا می‌شوند که در ساعات پیک ترافیک، موجب افزایش بیش از ۳۰ درصد ترافیک می‌شود. قسمت اعظمی از مسافران مترو پس از خروج از ایستگاه‌های مترو بلافاصله وارد چرخه ترافیک وارد می‌شوند. با بهره‌برداری از مترو با توجه به ایستگاه‌هایی که طبق طرح تفصیلی جانمایی شده‌اند، دیگر حجم عظیمی از مسافران تنها در دو پایانه شهر پیاده نمی‌شوند بلکه مسافران پس از رسیدن به شهر کرج، دوباره از طریق مترو به مقصد خود در داخل شهر مراجعه می‌کنند. نزدیک به ۹ سال از کلنگ‌زنی پروژه قطار شهری کرج می‌گذرد. اما این پروژه نیز مانند دیگر طرح‌های ملی با عدم اختصاص اعتبارات مواجه شده است. با همه این مشکلات شهروندان کرج می‌سازند اما در ۹ ساله قطار شهری کرج با تدبیر مسئولان در دولت امید حل شود.

افزایش روزافزون جمعیت و گسترش جغرافیایی تبریز در کنار عدم توازن توسعه شهری باعث شده تا هم‌اکنون

ریزگردهای گاوخونی به تهران می‌رسند

را بتوان فراموش کرد، اما این حقایق به حالی تعیین شده که خبری از تأمین این حقیقه نیست و در صورت بازگشایی دوباره زاینده‌رود، به علت وسعت خشکسالی نمی‌توان انتظار داشت که مشکل گاوخونی برطرف شود. عضو هیات علمی دانشگاه صنعتی اصفهان با تأکید بر وجود فلزات سنگین در گاوخونی گفت: وجود کادمیوم، جیوه، سرب و دیگر مواد در تالاب خشک شده گاوخونی فاجعه است چرا که ریزگردهای حاصل از این خشکی نه فقط نصب اصفهان بلکه به تهران نیز می‌رسد. به گفته خاتون‌آبادی، مسیر شرق به غرب بادهای استان اصفهان، کل اراضی این مسیر را تحت تأثیر ریزگردهای حاصل از خشکی گاوخونی به شور هزار تبدیل می‌کند. وی بیان کرد: در آینده که تالاب گاوخونی به‌طور کامل خشک شود، ریزگردهای نمکین کف تالاب با وزش بادهای شرق به غرب جابه‌جا خواهد شد. این ریزگردهای سمی تالاب گاوخونی به استان تهران هم خواهد رسید اما اکنون به دلیل وجود بوته‌های اطراف تالاب که هنوز خشک نشده، این ریزگردها جابه‌جا نشده است.

در شرایطی که طرح نجات و احیای تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور از سوی مجلس شورای اسلامی مطرح شده، این روزها تالاب بین‌المللی گاوخونی شرایط چندان مساعدی ندارد.

به گزارش اصفهان شرق، مزده پذیرفته شدن حقایق گاوخونی برای نخستین بار در طول تاریخ اصفهان، آن قدر مست‌بخش بود که وسعت تیرگی آسمان در طول تابستان

نفس تالاب‌های همدان به شماره افتاد

تالاب‌های همدان شده و اینک نفس تالاب‌ها را در استان به شماره انداخته است. به گزارش مهر، استان همدان با داشتن ۲۷ تالاب مصنوعی و طبیعی، چشم‌اندازی مناسب برای زیستگاه پرندگان و گونه‌های مختلف آبزی و زمین‌های برای گردشگری و حضور علاقمندان به طبیعت فراهم کرده است. سرپرست اداره کل حفاظت محیط زیست استان همدان در همین زمینه با بیان اینکه تالاب‌های طبیعی استان تنها سه تالاب هستند و بقیه انسان‌ساز و مصنوعی هستند، گفت: بیشتر تالاب‌های طبیعی همدان خشک شده است. علت آن را می‌توان افت سطح آب زیرزمینی در منطقه به علت حفر غیرمجاز چاه و استفاده بی‌حد و حساب آب‌های زیرزمینی دانست.

افت سطح آب‌های زیرزمینی به دلیل حفر چاه‌های غیرمجاز و برداشت بی‌رویه آب منجر به مرگ تدریجی

تجمع معناتان در یکی از بناهای تاریخی مشهد

اینکه منابع مناسبی در اختیار ندارد، وضعیت را به این شکل قرار داده که این امر از مشکلات شهرداری است. در این شهر هرکسی باید وظایف خود را انجام دهد، شهرداری که همیشه متولی فرهنگ نیست و فقط به امور فرهنگی کمک می‌کند، در صورتی که بنا باشد تا متولی تمام امور فرهنگی شود از کارهای اصلی باز می‌ماند.

اعلام شده است که سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، دولت یا هر فردی که متولی این امور است، به این موضوع رسیدگی کند. در این مکان می‌توان با مشارکت بخش خصوصی یک مجموعه تفریحی، اقامتی و پذیرایی را راه‌اندازی کرد. مر ترضی ادامه داد: سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، بنا به دلایل متعددی از جمله

بنای تاریخی "میل باستانی مفتح" در مشهد به جایی

برای تجمع معناتان، ارادال و اوباش تبدیل شده است. به گزارش ایسنا، سید صولت مر ترضی با بیان اینکه این بنای تاریخی متعلق به میراث فرهنگی است، اظهار کرد: به همین دلیل مالک و شهرداری نمی‌توانند به آن دست بزنند، در صورتی که از این بنای هنری به درستی استفاده نشده و به محل تجمع ارادال، اوباش و معناتان تبدیل شده است. وی با اشاره به اینکه در کشورهای دیگر از بیخ، هتل می‌سازند اما در اینجا چنین بناهایی هیچ استفاده‌ای نمی‌شود، افزود: بارها

